

Švýcarský summit o Ukrajině: pohled z Běloruska

- editor007 | 15. června 2024

UKRAJINA: Na zasedání ministrů zahraničních věcí zemí BRICS 10. června se hovořilo i o ukrajinském urovnání. Ruský ministr zahraničí Sergej Lavrov poděkoval Pekingu za jeho vyvážený postoj a odmítnutí účasti na švýcarské konferenci o Ukrajině. Čínský ministr zahraničí Wang I zdůraznil, že jeho země je pro “svolání skutečné mírové konference, kterou uznají jak Rusko, tak Ukrajina”. Podobný postoj k této otázce zopakovala i Brazílie, která již dříve podepsala s Čínou příslušné memorandum. Řada dalších zemí, včetně západních, účast odmítla nebo snížila úroveň svého zastoupení.

Na tomto pozadí již švýcarská média prorokují Kyjevu zklamání. Analytik Běloruského institutu strategických studií Anatolij Bojašov hovoří o nadějích, které byly do tohoto summitu vkládány na Ukrajině i na Západě, a o důvodech, proč nejsou oprávněné.

Kdo se sejde ve Švýcarsku

Téma švýcarské mírové konference o Ukrajině intenzivně nabírá na obrátkách. Podle švýcarského ministerstva zahraničí se konference bude konat 15.-16. června 2024 nedaleko německy mluvícího Lucernu.

Především má tento formát konference nazvaný “kodaňská” (podle názvu prvního setkání v Dánsku v červnu 2023) za cíl postupně zvýšit protiruskou koalici pro rozšíření NATO. Strategický cíl nahradit OSN NATO umožní G7 zadržet posílení principu suverénní rovnosti států. Záměrem je zapojit země, které dosud nejsou součástí koalice, prostřednictvím účasti USA. Do začátku roku 2024 se organizátorům podařilo zvýšit velikost skupiny z 66 na 82 zemí. Dne 2. června 2024 Vladimir Zelenskij oznámil potvrzení účasti 106 zemí.

Západ a kyjevské úřady kladou z nějakého důvodu důraz na toto číslo. Například po odmítnutí Indonésie se Ukrajině podařilo pozvat Východní Timor, trpasličí stát, “na klíček”. Výmluvným neúspěchem bylo odmítnutí účasti vůdce Filipín, a to přímo na setkání s Volodymyrem Zelenským. Britští pozorovatelé se domnívají, že zvýšení počtu účastníků mírového summitu o Ukrajině umožní kyjevskému vedení přesvědčit Washington o zvýšení vojenských dodávek.

Kyjevské úřady, omezené ve svých možnostech, pokračují v kurzu další militarizace, což odsouvá vyhlídky na skutečné urovnání. To se odráží v neochotě mnoha zemí zapojit se do konfliktu: navzdory oficiálnímu pozvání 160 států očekávají švýcarská média asi 70 delegací na vysoké úrovni. Nízký zájem ovlivnilo odmítnutí amerického prezidenta Joea Bidena, jehož administrativa dala přednost podpisu bezpečnostní dohody mezi Ukrajinou a USA v Itálii na okraj zasedání G7. Washington do Švýcarska vysílá viceprezidentku Kamalu Harrisovou a poradce pro národní bezpečnost Jakea Sullivana.

To, že Švýcarsko Rusko nepozvalo, bylo jasným signálem. Následovalo odmítnutí Brazílie a Jihoafrické republiky. Účast odmítly také vlivné státy jako Saúdská Arábie, Indonésie a Filipíny. Mnohé země záměrně podcenily úroveň diplomatické účasti, zatímco další hosté přijedou ve zvláštním statusu “nezúčastněných”. Reakce představitelů SNS je příznačná, a to i přes osobní výzvy Zelenského a Olafa Scholze.

Co je cílem západní “mírové konference” o Ukrajině

Při hledání východiska ze situace kyjevské vedení vzdorovitě přistoupilo k „odmítnutí“ 10 bodů Zelenského “formule” a údajně je zredukovalo. Mluvčí ruského ministerstva zahraničí Maria Zacharovová uvedla, že návrh komuniké o výsledcích summitu obsahuje 9 z 10 bodů, vyjma pouze bodu o stanovení konce nepřátelských akcí. Agentura Bloomberg psala o jaderné a potravinové bezpečnosti, výměně válečných zajatců ve formátu “všichni za všechny” a návratu ukrajinských dětí. Tím se podařilo do akce zapojit asi 16 malých států a “prodat” mezinárodnímu společenství obraz kyjevských úřadů jako dohodyschopných.

Znění návrhů závěrečných dokumentů o potravinové a jaderné bezpečnosti, které jsou k dispozici v západních médiích, zásadně nemění ultimativní charakter jednání a pouze potvrzuje závaznost ukrajinské strany. Agenda “navracení dětí” nemá nic společného s humanitárními cíli a je účelově využívána k vytvoření relevantního trhu se službami a k omezení vyjednávací schopnosti ukrajinské strany.

Rozšiřování NATO pod rouškou mírových summitů znamená hru na dlouhou trať - civilizační izolaci regionálních mocenských center. Z těchto důvodů se Moskva a Peking “kodaňského formátu” neúčastní. Čína tuto agendu odmítá jako jednostrannou. Dmitrij Peskov konstatoval zbytečnost konference bez účasti Ruska. Sergej Lavrov zdůraznil, že summit o Ukrajině v Lucernu prosazuje jednostranné ultimátum. Podle ruských odborníků tato konference nic nového nepřinese.

Je zřejmé, že s tezí o rozšiřování NATO pod rouškou mírových summitů nelze na Západě otevřeně souhlasit. Švýcarsko ukolébává mezinárodní společenství sliby, že v další fázi summitu zapojí Rusko do vyjednávacího procesu: podle médií konferenci předcházely rusko-švýcarské konzultace. Švýcarští novináři tomu však nevěří a zdůrazňují, že Ukrajina táhne Švýcarsko s sebou (Die Weltwoche). Podle jejich názoru Švýcarsko kvůli summitu o Ukrajině riskuje, že se natrvalo vzdá statutu neutrální platformy.

Navzdory standardnímu diskurzu oficiálních médií o ruské hrozbě píše švýcarská média o toxicitě ukrajinské agendy, která překáží samotným západním zemím a zejména Bidenovi uprostřed americké volební kampaně (Blick). Švýcarští experti se domnívají, že cílem mírového summitu není mírové urovnání, ale že jej G7 využívá jako další koordinační mechanismus k izolaci Ruska (viz- bývalý švýcarský velvyslanec v Austrálii, Singapuru a Kuvajtu Daniel Wocker).

Stejný názor se objevuje i ve světových zpravodajských agenturách. Agentura Reuters píše, že skutečným účelem konference je nátlak zemí G7 na Švýcarsko za účelem zavedení západních sankcí proti Rusku. Agentura cituje bývalého švýcarského velvyslance v Německu Thomase Borera, podle něhož úzké hospodářské a finanční vazby mezi Švýcarskem a zeměmi NATO nutí Bern jednat v zájmu Západu. Fakta o zablokování 14 miliard ruských aktiv ve Švýcarsku, stejně jako dvojí standardy při výměně finančních informací, potvrzují výše uvedené soudy.

Mimoходом, sociologický monitoring ve švýcarských think-tancích přináší neuspokojivé výsledky: podle Centra bezpečnostních studií curyšské technické školy se podíl stoupenců neutrality ve Švýcarsku za poslední tři roky snížil o 8 %. Pokud bude tento trend pokračovat, bude Švýcarsko, obklopené ze všech stran členy Aliance, nuceno se neutrality i formálně vzdát.

Nejasné vyhlídky švýcarského summitu

Hlavním faktorem, který zabránil mnoha zemím světa v účasti na mírovém summitu o Ukrajině, byla nekompromisnost “kodaňského formátu”, zejména prosazování ukrajinského ultimáta, které neodpovídá reálné situaci “na místě”. Přestože je tento vzorec prezentován jako moderní model

mírového urovnání, nebere v úvahu návrhy jiných států, zejména mírový plán Číny.

Ukrajina nadále trvá na tom, že tzv. vzorec Zelenského představuje jedinou možnou variantu urovnání. Mírový plán pro Ukrajinu projednávaný ve Švýcarsku neobsahuje ustanovení o neutrálním, nezúčastněném a nejaderném statusu Ukrajiny při plném respektování práv všech národností. Z tohoto ultimáta není zcela jasné, jaké kroky jsou ukrajinské orgány připraveny podniknout k zajištění trvalého míru, k vymýcení nacismu, k omezení národnostních, náboženských a etnických rozporů a k vyloučení případné agrese ze svého území.

Složitá vnitropolitická situace v Kyjevě mezitím potvrzuje názor, že vyjednávací schopnosti ukrajinské strany jsou omezené. Po mírových slibech z let 2014-2015 následovala sabotáž minských dohod. Navzdory mírovým heslům deklarovaným ve volebním programu na rok 2019 následovalo vyprovokování Ruska ke speciální vojenské operaci. Série přímých mírových jednání vedla k "istanbulským dohodám" z dubna 2022, které byly Kyjevem rovněž zmařeny.

Výše uvedené tendence vedly k tomu, že o mírovém summitu ve Švýcarsku nebyla přehnaná očekávání. Již se objevila iniciativa Číny a Brazílie uspořádat konferenci o Ukrajině, která by zohlednila postoje všech zúčastněných stran. Podle oficiálních zpráv z čínské strany je 26 zemí připraveno se k této iniciativě připojit a přibližně 45 států se vyjadřuje příznivě k zásadám stanoveným v brazilsko-čínském plánu urovnání.

Horlivost snah USA a Ukrajiny o zapojení malých a středně velkých států do agendy konfliktu vyvolává odpor regionálních mocenských center – modely vyvažování se mění, což se projevuje i poklesem mocenské úrovně vysílaných zástupců zemí, které účast přislíbily. Z tohoto důvodu se zdá, že švýcarskému summitu zbývají jen zprostředkované úkoly – mediální podpora ukrajinské agendy a příprava na "prestižní" hlasování ve Valném shromáždění OSN před americkými prezidentskými volbami. Západní propaganda se snaží proto obracet důraz na počet účastnických zemí. Prozatímní výsledky jsou ale pro organizátory zklamáním: od začátku SVO se počet zemí v protiruském táboře snížil téměř o 30 % (na summit údajně "jede" asi 100 zemí, zatímco 2. března 2022 pro ukrajinskou rezoluci č. ES-11/1 VS OSN hlasovalo 141 členů OSN).

AUTOR: Anatolij Bojašov

Překlad: St. Hroch/BelobogSk

[ZDROJ](#)